

LUUC KOOIJMANS

Luuc Kooijmans is historicus en auteur van veelgeprezen boeken.

In 2008 won hij de Grote Geschiedenis Prijs voor zijn boek *Gevaarlijke kennis*.

Inzicht en angst in de dagen van Jan Swammerdam. Onlangs verscheen

Het geheim van de Valeriusstraat.

Ben Vriesema is
hoofdredacteur van
Kleio.

WELK NUT HEEFT GESCHIEDENIS VOLGENS U?

Zoals we allemaal weten, is wat er om je heen gebeurt zonder historische kennis onbegrijpelijk. Een geschiedenisleraar kan laten zien dat alles wat in het heden gebeurt een geschiedenis heeft. Op die manier kan hij een essentiële bijdrage leveren aan het begrip van het heden.

KUNT U ZICH NOG VEEL HERINNEREN VAN DE LESSEN GESCHIEDENIS OP SCHOOL?

Van de lagere school herinner ik me – met plezier – de heldhaftige verhalen over de Tachtigjarige Oorlog en over scheurbuik tijdens de reizen naar Oost-Indië. Van het middelbaar onderwijs herinner ik me niets, want ik had een krankzinnig slechte leraar. Hij vertelde wel verhalen, maar

die hadden kop noch staart. Ik had een tien op mijn eindlijst, maar ik ben vooral geschiedenis gaan studeren omdat het me een heerlijke introverte studie leek, met weinig contacturen. Het was eigenlijk alleen een kwestie van lezen en schrijven, dat sprak me bijzonder aan.

WELKE HISTORISCHE PERIODE SPREEKT U HET MEESTE AAN?

Ik heb veel geschreven over de zeventiende en achttiende eeuw, maar het gaat mij niet zozeer om een periode. Het gaat mij om de manier waarop je het verleden probeert te begrijpen: niet terugkijken vanuit het heden, maar proberen te achterhalen hoe het was om in een bepaalde periode te leven. Alleen op die manier kun je iets van het verleden begrijpen.

WELKE HISTORISCHE PERSOON SPREEKT U HET MEESTE AAN?

Adriaan Koerbagh, een zeventiende-eeuwse arts die een boek schreef waarin hij alle humbug ontmaskerde waarmee gewone mensen afhankelijk en onderworpen werden gehouden door juristen, dominees en artsen. Omdat het van moed getuigt de waarheid te vertellen als die verborgen wordt gehouden.

WAT IS DE MEEST RECENTE 'HISTORISCHE SENSATIE' DIE U HEBT GEHAD?

Iedere historicus die bronnenonderzoek heeft gedaan kent de historische sensatie die optreedt als hij wordt geconfronteerd met historisch materiaal dat rechtstreeks is verbonden met de personen naar wie hij onderzoek doet. Die sensatie is des te sterker als het om een onverwachte vondst gaat. Zo heb ik eens in een stapel papieren onverwachts een briefje van Newton gevonden. De meest recente historische sensaties waren ontmoetingen met mensen die de geschiedenis die ik heb beschreven in mijn laatste boek daadwerkelijk hebben beleefd. Plotseling kon ik terugkeren in de straat, de huiskamer en de schoolklas waarin mijn hoofdpersonen hebben geleefd.

Scène uit *Kanal*
(Het riool der
verschrikking).

WELKE HISTORISCHE FILM HEEFT DE MEESTE INDRUK OP U GEMAAKT?

Jeder für sich und Gott gegen alle van Werner Herzog. En *Kanal* van Andrzej Wajda.

WAT IS VOLGENS U HET BELANGRIJKSTE IN HET GESCHIEDENIS-ONDERWIJS?

Het is belangrijk om verhalen te vertellen, om interesse te wekken, maar het is vooral belangrijk om leerlingen zelfstandig te leren denken. Ze moeten leren zich af te vragen wat de status is van de informatie die ze krijgen. Ze moeten dus leren zich af te vragen waar die vandaan komt, wat de bron is en wat die herkomst betekent voor de informatie. Het is ook heel belangrijk dat ze leren hun bevindingen en hun argumenten precies te formuleren.

ALS U MORGEN EEN HISTORISCH ONDERZOEK ZOU MOGEN BEGINNEN, WAT ZOU DAN HET ONDERWERP ZIJN?

Ik verkeer in de gelukkige omstandigheid dat ik elke dag een onderzoek mag beginnen. Ik ben vorige week spontaan begonnen aan een onderzoek naar een vriendin van Anne Frank die ondergedoken zat in het huis tegenover dat van mijn grootvader. In de regel zou ik onderzoek in de trant van Koerbagh willen aanbevelen.

WAT IS UW DIERBAARSTE BEZIT DAT OOK HISTORISCHE WAARDE HEEFT?

Een briefje van de Engelse zangeres Sandy Denny, geschreven kort voor haar dood in 1978.

DENKT U DAT DE HISTORISCHE CANON NUT HEEFT VOOR HET GESCHIEDENISONDERWIJS?

Nee. Alle formats, sjablonen en invuloefeningen zouden uit het onderwijs moeten verdwijnen. Het gaat erom dat leerlingen verbanden en patronen leren zien. Natuurlijk moet een leraar ernaar streven een zinvol overzicht aan te bieden, maar het is onnodig voor te schrijven hoe dat eruit zou moeten zien. Zo'n voorschrift is altijd willekeurig: voor allerlei soorten overzichten bestaan goede argumenten.

WAT IS VOOR U EEN BELANGRIJKE LIEU DE MÉMOIRE? WAAROM?

Een belangrijke lieu de mémoire is voor mij het huis van mijn grootouders in Amsterdam, zoals iedereen zal begrijpen die mijn boek Het geheim van de Valeriusstraat heeft gelezen.

Handgeschreven bladmuziek van de aria uit de Goldbergvariaties, uit het Klavierbüchlein für Anna Magdalena Bach (de tweede vrouw van J.S. Bach), 1725.

WELKE HISTORISCHE STUDIE OF WELKE HISTORISCHE ROMAN MAAKTE DE MEESTE INDRUK OP U?

Rampjaar 1672 van Luc Panhuysen en Goldberg van Bert Natter. Beide boeken – een historische studie en een roman – laten je begrijpen, maar ook voelen, horen en ruiken hoe het was om in de vroegmoderne tijd te leven.

'Als minister zou ik onmiddellijk alle ambtenaren ontslaan die zich bemoeien met de inhoud van het onderwijs'

STEL DAT U MINISTER VAN ONDERWIJS ZOU ZIJN, WAT ZOU U VERANDEREN?

Ik zou onmiddellijk alle ambtenaren ontslaan die zich bemoeien met de inhoud van het onderwijs. ■

Het gezin van de grootouders van Luuc Kooijmans.

